

communiqué à l'Académie le susdit mémoire; pour la Carte, mon original m'a été emprunté par Mr. l'Amiral Golowin qui prétend qu'il doit rester à l'Amirauté; mais l'Académie en a pris deux copies; l'une pour être envoyée à Mr. le Capitaine commandeur Beerings qui l'a demandé, et l'autre pour être gardée dans le bureau de Géographie. C'est d'après cette carte que Mr. Kyrilof a marqué sur sa carte Générale la situation de la terre d'Yeço, la terre de la Compagnie, celle de Jean de Gama etc.

6° Lorsque l'on eut résolu la seconde expédition de Mr. le Capitaine commandeur Beerings; et que l'on s'en fut rapporté à l'Académie pour donner des instructions sur ce second voyage je fus un des premiers à dresser par écrit et à communiquer des instructions fort amples sur les observations qu'il y avoit à faire sur l'Astronomie, la Physique et la Géographie; et mon frère de la Croycere fut un des premiers qui s'offrit volontairement pour faire ces observations; il manque dans le recueil des pièces du Kamchat la plus part des instructions détaillées que j'ay donné sur cela et plusieurs des représentations que mon frère a fait pour les arrangemens de son voyage.

7° Mr. le Capitaine commandeur Beerings étant à Petersbourg me fit la grâce de me communiquer le petit *ms* ou extrait de son voyage en allemand, comme il l'avoit communiqué à plusieurs autres; et il me permit d'en faire une traduction Française que j'ay communiqué en dernier lieu à la demande que l'on m'en a fait pour en mettre l'extrait à la fin de l'almanach de

l'année prochaine 1736. Je déposerai dans le bureau de Géographie la traduction Française que Mr. de Winsheim a bien voulu me faire de cet écrit du Capitaine Beerings.

8° Mr. l'Amiral Sivers m'a aussi communiqué une copie de la Carte entière de Mr. le Capitaine Beerings faite en Russe par le Géodésiste Ivan Khanókhov, elle sera conservée dans le bureau de Géographie pour y avoir recours en cas de besoin.

9° Mr. l'Amiral Sivers avoit aussi eu la bonté de me prêter le journal entier du lieutenant du Capitaine Beerings dans lequel étoient toutes les opérations qui ont été faites en route depuis Tobolsk Jusqu'à la fin du Voyage avec tous les calculs et les résultats de ces opérations; à ma réquisition on entreprit à l'Académie la traduction du discours qui étoit dans ce journal; car pour les opérations et les calculs ils se pouvoient aisement entendre de toute personne qui scait les regles de la navigation: Mr. Govletski fut chargé de la traduction dont je viens de parler, qu'il n'a point achevée; et cependant après la disgrâce de Mr. l'Amiral Sivers, l'on m'a envoyé redemander ce journal que j'ay été obligé de rendre. Je déposerai dans le bureau de Géographie tout ce que j'ay de la traduction de Mr. Govletski; mais il seroit bon que l'on y pût avoir une copie entière de ce journal et de tous les autres pareils journaux que l'on pourroit trouver; ce qui seroit d'une très grande utilité pour les cartes particulières et générales de ce vaste Empire.

De L'Isle.

Mindre Meddelelser.

Sveinn Pálsson's Rejse til Fiskivötn i Island i Aaret 1795. Efter at jeg havde skrevet min Rejseberetning fra Sommeren 1889 („Geogr. Tidssk.“ X. S. 149—172) fik jeg fra det literære Selskabs Arkiv i Kjøbenhavn laant Sveinn Pálsson's „Journal holden paa en Naturforskerrejse i Island“. Dette interessante Manuskript (3 Bind i Folio) indeholder bl. a. en hidtil ukjendt Beretning om en af Sveinn Pálsson i Aaret 1795 foretagen Rejse til Fiskivötn. Da jeg i min Rejseberetning har givet en historisk Oversigt over de Forsøg, der ere blevne gjorte for at undersøge denne Del af Islands indre Højland, tillader jeg mig med nogle Ord at gjøre opmærksom paa denne Rejseberetning. Den 26. August 1795 rejste Sveinn Pálsson med en Følgemand fra Næfurholt til Ubygderne; det var hans Agt ikke blot at undersøge Fiskivötn, men ogsaa om muligt at finde Tungnáens og Skaptiáens Kilder, hvorfra han saa eventuelt vilde trænge frem over Højlandet til Arnafellsjökull for ogsaa at undersøge Thjorsáens Kilder. Den første Dag passeredes Tungná i Nærheden af dens Udløb til Thjorsá, og her opsloge de Rejsende deres Telt paa en Græsplet, der kaldes Hestatorfa; næste Morgen passeredes Kaldakvísl, der paa Vandmængden og den bløde Bund var meget farlig. I Thóristungur tilbragte de en Dag for at gjøre Jagt paa Svane, der yngede her i Mængde. Selve Pladsen Thóristungur bestaaer efter Pálsson af Grus- og Sandhøje; kun ved Kaldakvísl langs enkelte klare Kilder og Bække finder man en frodig Vegetation af Kvanner, Pil og Star-

græs. Den 29. fortsattes Rejsen til Fiskivötn, hvor de Rejsende om Aftenen opsloge deres Telt ved Tjaldvatn. Næste Dag var Vejret saa daarligt, at de ikke kunde komme uden for Teltet; først om Eftermiddagen den 31. August kunde Sveinn Pálsson gjøre nogle smaa Udflugter i Omegnen. D. 1. September forværredes Vejret endnu meget, og Dagen efter saa de sig nødte til at vende om til Bygden, thi Sandstormen gjorde det umuligt at trænge længere ind paa Højlandet. Sveinn Pálsson kunde altsaa ikke udføre den paatænkte Rejse efter den oprindelige Plan, men han har dog beskrevet Terrænet ved Fiskivötn meget godt, saa at man bl. a. kan se, at der siden ikke er sket Forandringer ved vulkanske Udbrud e. lign. Efter Udbruddene i 1783 var man i Skaptártunga holdt op med at drage til Fiskivötn for Fiskeriets Skyld, men alligevel fandtes der dog to gamle Baade deroppe. Sv. Pálsson giver en god Beskrivelse af det vulkanske Landskab og de fornemste Søer, hvoraf de fleste dengang havde de samme Navne som nu: kun kalder Pálsson Breiðuvötn for Utsynningsvötn, og Snjóalda synes dengang at have havt Navnet Tungnárfljall. Sv. Pálsson beskriver Stórisjór saa nøje, at det er ikke til at tage fejl af, at man dengang, som jeg i min Rejseberetning har paapeget, har givet Navnet Stórisjór til den Sø, der nu af Indbyggerne i Heredet „Land“ kaldes Litli-sjór. Pálsson beretter bl. a., at ingen dengang endnu var trængt frem til den nordlige Ende af Stórisjór, og at man troede, at der i Nærheden fandtes store Kolonier a

Frødløse. Flere lignende Sagn havde han ogsaa hørt om Torfajökull og de nærmeste Egne, der dengang vare endnu mindre kjendte end nu. Ubygderne og Fjældene N. og NE. for Fiskivötn vare dengang aldeles ukjendte.

Th. Thoroddsen.

Isforholdene i Davisstrædet have i den forløbne Sommer hovedsagelig været følgende: Storisen ankom temmelig tidlig fra Østkysten og naaede allerede i April Maaned at indeshutte Grønlands Vestkyst fra Kap Farvel til 63-64° N. Br. De til Ivigtut bestemte amerikanske Sejlskibe havde derfor næsten alle en Del Vanskeligheder ved at forcere gennem Isbæltet, og da Vejret i Foraaret tilmed var meget stormende i Davisstrædet, undgik flere af dem ikke alvorlige Havarier i Isen; et enkelt af dem maatte saaledes efter at have faaet meget betydelig Lakage og mistet Styret søge Nødhavn ved Kolonien Frederikshaab, og man maa kun beundre, at det lykkedes Kaptajnen at føre sit Skib i Havn, skjønt det var næsten ude af Stand til at manøvrere. Det til Grønland først ankomne af den kgl. grønlandske HandelsSkibe mødte i de to sidste Dage af April svære Ismasser, som strakte sig helt op til Kolonien Godthaabs Bredder og vestefter mindst ud til 55° V. Lgd. Trods vedvarende sydvestlige og sydlige Vinde blev Godthaab dog ikke spærret, men derimod naaede spredte Udlobere af Storisen i Midten af Maj helt op til 65° N. Br., hvad der hører til Sjældenhederne. Isen holdt sig paa disse Strækninger til henimod Begyndelsen af Juli; efter den Tid var der intet af Betydning tilbage af den; den er bleven saa medtagen af de vedvarende sydlige Vinde med mildt fugtigt Vejr, at et Par Storme med tilsvarende Søgang med Lethed har kunnet gjøre Ende paa dens Tilværelse.

Indtil Slutningen af August var Kysten saa atter aaben

for Besejlingen, men i den sidste Halvdel af denne Maaned indfandt nye Ismasser sig fra Østkysten, og den 2-3. September var Julianehaabs Distrikt atter indesluttet. I Midten af September afløstes de sydlige Vinde imidlertid af en stærk Nordenstorm, og medens Farvandet uden for Julianehaab den 12. September var fyldt af pakket Storis og store Mængder Isfjælde fra Land og indtil 18 Mil vestfor Kap Desolation, ryddede den nordlige Vind saa grundig op i Storisen, at denne i de senere Dage af September var forsvunden fra disse Egne, medens Farvandet til Gjengjæld var som oversaaet med Isfjælde. Fra et enkelt Skibsdæk saaes paa engang henved 700 af disse Inlandsisens mægtige Føstre.

Vinterisen og Vestisen have forholdt sig omtrent normalt; den første maade en ret anseelig Tykkelse i Nordgrønland, men brød op ved sædvanlig Tid; Vestisen saaes, efter at have forladt Kysten med Foraarets Frembrud, ikke senere inde ved Land, men laa som sædvanlig 15-20 Mil til Søs.

Som Kuriosum ved den forløbne Sommer skal endnu anføres, at samtlige den kgl. grønlandske Handels 8 Sejlskibe og Skrueskibet „Hvidbjørnen“ i Aar efter vel udførte Rejser vare hjemme inden Oktober Maanedes Begyndelse, hvilket ikke tidligere er sket i den lange Aarrække, over hvilken den kgl. Handel bevarer Optegnelser vedrørende Besejlingen af de grønlandske Kolonier. At den grønlandske Handels Veteran, Briggen „Hvalfisken“, sat i Vandet 1801, er et af de Skibe, der har gjort sin Rejse hurtigst, fortjener at noteres; det er ganske respektabelt præsteret af et 89 Aar gammelt Skib med den Form, man benyttede i Slutningen af forrige og Begyndelsen af dette Aarhundrede, at sejle fra Kjøbenhavn til Diskobugten (omtr. 750 Mil) paa 4 Uger.

F. G.

Rettelser.

S. 45 Sp. 2, 4. L. f. n. staar 1778 læs: 1779.

S. 47 Sp. 1, 3. L. f. n. staar 6. S. læs: III. S. 124.

S. 49 i Kaartets Underskrift staar R. Homann's læs: J. B. Homann's.

S. 56 Sp. 1, 2. L. f. o. staar Bankroft læs: Baneroff.